

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

**Guidelines for the Implementation of parents participation students
support care system : case study at Watbankoa School,
Phichai District, Uttaradit**

สุริยา สงทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Suriya Songthong

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

E-mail: suriyabig2538@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การศึกษาครั้งนี้ศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 18 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 221 คน รวมทั้งหมด 249 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ยและการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ แผนการดำเนินงานไม่ชัดเจน ไม่มีการบันทึกข้อมูล ครูขาดความรู้ ประสบการณ์ ด้วยภาระงานต่าง ๆ ค่อนข้างมาก จึงไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง รวมถึงผู้ปกครองหรือหน่วยงานภายนอก ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน และได้แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของ

* วันที่รับบทความ: 29 พฤษภาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 20 มิถุนายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 28 มิถุนายน 2565

Received: May 29, 2022; Revised: June 20, 2022; Accepted: June 28, 2022

ผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข 5) การส่งต่อนักเรียน ผลการประเมินแนวทางโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ และผู้ปกครองนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทาง; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Abstracts

Guidelines for the Implementation of parents participation students support care system : case study at Watbankoa School, Phichai District, Uttaradit The objectives of this research were 1) to study the problems of Implementation the student support care system operation 2) to study the guidelines for the Implementation of parents participation students support care system 3) to assess the appropriateness and feasibility for the Implementation of parents participation students support care system This study is Watbankoa School, Phichai District, Uttaradit. Province the populations used in this research consisted of school committees 9 people, school administrators 1 person, teachers of Watbankoa School Phichai District Uttaradit, Province totaling 221 people, totaling 249 people. The samples group used in the research by selecting a purposive sampling group the school committee consisted of 2 people, an administrator of the school 1 person, a teacher of Watbankoa School 15 people, students' parents 3 people, and academics specializing in psychology and guidance, total of 2 people. The research tools were interview form, Focus Group form and the suitability and feasibility assessment form analyze the data by analyzing the content finding the Mean and Finding the Standard Deviation

The results of the research found that problems of Implementation the student support care system operation of Watbankoa School the action plan is unclear no data saved Teachers lack knowledge and experience with quite a lot of workload so they are unable to monitor students thoroughly including parents or external agencies not cooperating with the school and have Guidelines for the Implementation of parents participation students support care system consist of 5 steps 1) know students individually 2) screening students 3) promoting students and developing students 4) prevention, help and correction 5) send students. The results of the assessment by the school administrators teacher at Watbankoa School and parents of students It was at the highest level and the probability was at the highest level.

Keywords: Guidelines; Students Support Care System; Parents Participation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 บัญญัติให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มาตรา 22 บัญญัติให้แนวการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 23 บัญญัติให้การจัดการศึกษาต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จัก คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 2)

สังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และสถานศึกษาต้องพัฒนา นักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพ ตามศักยภาพโดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (มธุริน แผลงจันทิก, 2554 : 9) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็เป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งของการพัฒนา ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้ เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เติบโตองงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าในสังคมต่อไป (เพ็ญศรี นิตยา, 2551 : 12)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในโรงเรียนที่ดำเนินการ

อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้น ทุกโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคมจึงควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน (พิชชาภักดิ์ คนสมบูรณ์, 2562 : 2) สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างจากการศึกษาระดับประถมและมัธยมโดยตรง คือ โรงเรียนขยายโอกาสจะสอนนักเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้มีนักเรียนที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อายุ พัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อาจส่งผลต่อ พฤติกรรมการเรียนรู้ การปรับตัว การใช้ชีวิต และการสำเร็จการศึกษาของนักเรียน ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ แต่จากสภาพปัญหาของนักเรียนที่ยังพบ เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหายาเสพติดในนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ปัญหาทางด้านการเรียนที่นักเรียนต้องออกกลางคัน และปัญหาอื่นๆ (สุภัทสร สุริยะ, 2562 : 2-3)

สภาพปัญหาของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับผลกระทบจากปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในหลายๆ ด้าน เช่น นักเรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบในการเรียน สภาพเศรษฐกิจทางครอบครัวมีฐานะยากจน รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ปัญหาการหย่าร้างของผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่น การมีคูรักรตั้งแต่วัยเรียนอันจะก่อให้เกิดการประพฤติดูไปในทางที่เสื่อม ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ จนก่อให้เกิดการแข่งขันเพื่อให้ได้มาด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ ผลการเรียนต่ำ ขอบหนึเรียน ขาดเรียนบ่อย นิสัย ก้าวร้าว ชอบคบเพื่อนต่างสถาบันหรือไม่ได้เรียน และมีพฤติกรรมที่เสี่ยงกับยาเสพติด (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ, 2562 : 2)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจและให้ความสำคัญที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในประเมินผล ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไข ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนให้นักเรียนเจริญเติบโตอย่างเต็มตามศักยภาพ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมให้นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเติบโตเป็นบุคลากรที่ดีมีความสามารถของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
2. สังเคราะห์ประเด็นที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เพื่อหาประเด็นในการสัมภาษณ์สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
3. นำประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
4. ปรับปรุงแก้ไขและนำสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 คน
5. นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุปสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
2. นำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือจากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

3. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องชาอยู่ในด้านจิตวิทยาและการแนะแนว

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผนวกกับผลการศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

5. ได้แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์ ในระยะที่ 1 และนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

6. นำแนวทางที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จากนั้นนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองฉบับสมบูรณ์ไปทดสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้น

7. นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือ จำนวน 3 รูปแบบ โดยแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ

2. แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ 3 ส่วน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ ตามองค์ประกอบของการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ และผู้ปกครองนักเรียน โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ส่งหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

1.2 ผู้วิจัยนัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์เตรียมตัวและสามารถตอบคำถามได้อย่างตรงประเด็น

1.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลแบบเผชิญหน้าโดยใช้คำถามตามกรอบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ ผู้ให้การสัมภาษณ์สามารถใช้ภาษาของตนเองตอบคำถาม เพื่อให้ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ได้ครบ

1.4 ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงช่วยและได้ทำข้อตกลงกับผู้ให้สัมภาษณ์ว่าจะไม่เผยแพร่คลิปเสียง

1.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ เพื่อไปสังเคราะห์จัดทำร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

2.1 ส่งหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 การประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านจิตวิทยาและการแนะแนว เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อได้ตรวจสอบ รับฟัง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2.3 รวบรวมและสรุปผลการประชุม ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเนื้อหาที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนตามแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะทั้งหมดจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2.5 นำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ฉบับสมบูรณ์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

3.1 ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อตอบแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

3.3 ติดตามแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และรับคืนโดยผู้วิจัยเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดระเบียบข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา ดังนี้

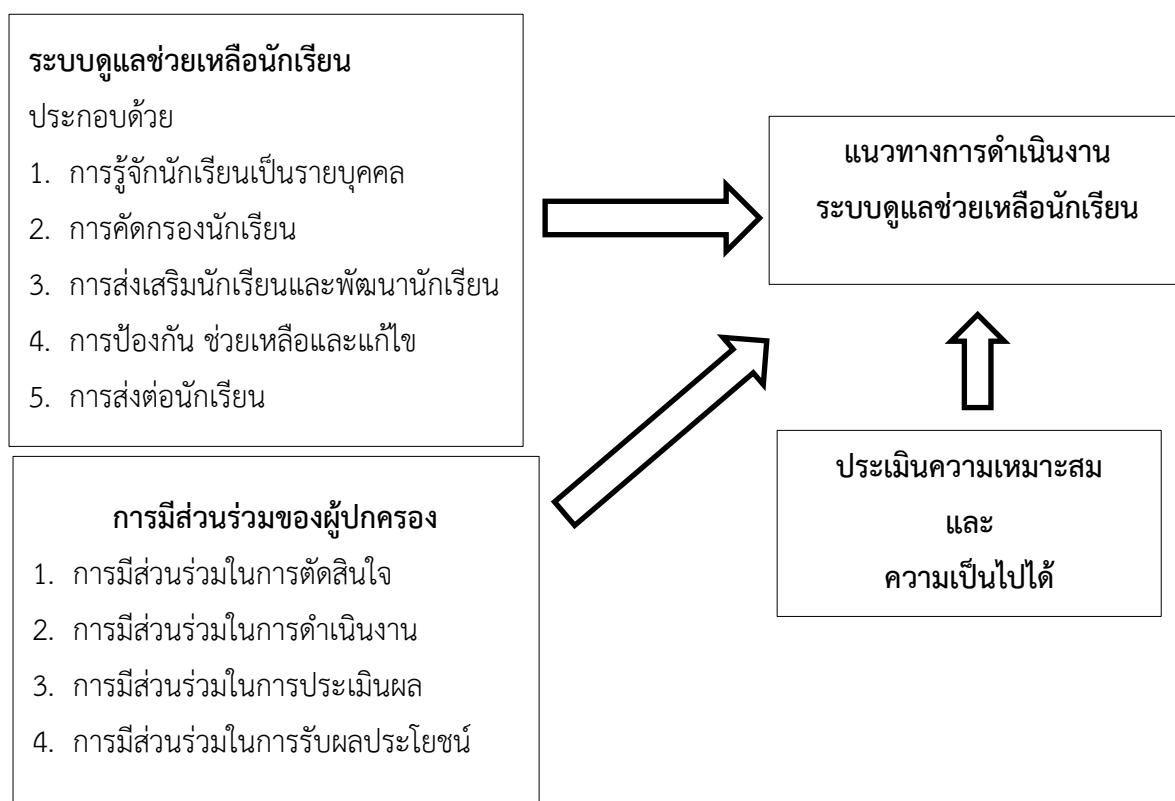
1. การวิเคราะห์กรอบการสัมภาษณ์สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์ในแต่ละข้อของการสัมภาษณ์มาว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผ่านมามีการดำเนินงานเป็นอย่างไร ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงโดยการบรรยายสรุปความ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงโดยการบรรยายสรุปความ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งทำเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย กระบวนการ 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 13)และแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, อ้างถึงใน จุฑามาศ พันสุวรรณ, 2562 : 4) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะอำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียน 4) การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข 5) การส่งต่อนักเรียน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูไม่มีความรู้ในการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูและผู้ปกครองบางท่านไม่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือไม่ครบถ้วน และโรงเรียนมีการกำหนดแผนดำเนินการที่ไม่ชัดเจน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูบางท่านขาดประสบการณ์ในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เครื่องมือไม่มีความหลากหลาย ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินนักเรียน (SDQ) ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน ครูยังขาดความรู้เรื่องการประมวลผลข้อมูล ส่งผลให้การประมวลผลไม่เป็นระบบ และครูมีภาระงานต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้ทราบข้อมูลได้น้อย

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียน โรงเรียนไม่มีกรอบและแผนดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน ครูประจำชั้นมีภาระงานค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตนเองอย่างไม่เต็มที่และขาดการสนับสนุนจากบุคคลภายนอกในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน

1.4 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนไม่มีกรอบและแผนดำเนินการ รวมถึงขาดการมีส่วนร่วมของครูในการแก้ปัญหานักเรียน ครูไม่สามารถติดตามและดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูบางท่านขาดทักษะและความเข้าใจ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ ไม่มีการบันทึกข้อมูลปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน จึงทำให้ครูประจำชั้นท่านใหม่ไม่สามารถทราบข้อมูลได้ ผู้ปกครองบางท่านไม่ให้ความร่วมมือกับครู

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนมีการดำเนินงานเฉพาะภายในโรงเรียน โรงเรียนขาดครูแนะแนวเพื่อดำเนินการส่งต่อ จึงทำให้ครูประจำชั้นรับภาระรับผิดชอบด้วยตนเอง และโรงเรียนยังขาดการประสานในการส่งต่อให้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ โรงเรียนดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำคู่มือแผนการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือปฏิทินในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เครื่องมือจากกระเป๋นสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นต้น เพื่อเป็น

การได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างชัดเจนและถูกต้อง โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว โดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการดำเนินงานการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน การเอาใจใส่ในการดูแลนักเรียนด้วยความเต็มใจให้บริการด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนดำเนินการให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ประสานกับผู้ปกครองโดยตรงหรือรายงานข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผู้ปกครองรับทราบ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน ให้มีความเป็นมาตรฐานหรือแนวทางเดียวกัน คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำคู่มือแผนการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนหรือปฏิทินในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โรงเรียนมีรูปแบบและวิธีการในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นความจริง สำหรับใช้ในการแยกกลุ่มนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนแจ้งเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการรายงานผลเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนใช้เครื่องมือและวิธีการในการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) โดยผู้ปกครองต้องประเมินตามความจริง โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนควรมีการประชุม วางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียน กลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนมีการกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีการประสานงานขอความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรภายในและภายนอก หรือวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงมีการมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ปรับภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยมีผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือในการระดมหารทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู กับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมีการสร้าง

เครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มปกติ ได้รับส่งเสริม นักเรียนและพัฒนาการเรียนอย่างเต็มที่ โรงเรียนมีการจัดทำแบบบันทึกการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาให้นักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนาการเรียนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

2.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา นักเรียน โรงเรียนมีการแนะนำให้ผู้ปกครองใช้แอปพลิเคชัน MOE Safety Center สถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนสร้างความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดารา (อบต.) ในการแก้ปัญหา ป้องกัน ดูแลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองประสานกับทางสถานีตำรวจภูธรพิชัยหรือครู Dare จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับรถจักรยานยนต์และยาเสพติด รวมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองได้มีการประสานกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเกาะ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ โรงเรียนมีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยมีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา นักเรียน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

2.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนและวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาและนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนมีการให้ความเข้าใจเรื่อง การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับกับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยมีวิธีการที่เหมาะสม โรงเรียนได้จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา นักเรียนเพื่อส่งต่อนักเรียน โดยมีครูแนะแนวและผู้ปกครองร่วมกันให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น จากนั้นจึงจะส่งกลับให้ครูที่ปรึกษาดูแลต่อไป โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองได้มีการประสานกับทางเครือข่ายอื่นๆ หรือหน่วยงานภายนอกในกรณีมีการส่งต่อนักเรียน เช่น ส่งต่อไปกับโรงพยาบาล เพื่อให้นักเรียนรับการบำบัดจากนักจิตวิทยา หรือกรณีที่เกิดจากปัญหาทะเลาะวิวาทจนเป็นคดีความ ให้ส่งต่อสถานพินิจเพื่อดำเนินการต่อไป โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน และบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องเป็นระบบ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนต้องให้ความเข้าใจกับ

ผู้ปกครองเรื่องการส่งต่อนักเรียน อีกทั้งต้องดูแลนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อให้สามารถปรับตัวในชีวิตประจำวันได้ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการส่งต่อนักเรียน มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูไม่มีความรู้ในการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูและผู้ปกครองบางท่านไม่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือไม่ครบถ้วน และโรงเรียนมีการกำหนดแผนดำเนินการที่ไม่ชัดเจน ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูบางท่านขาดประสบการณ์ในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เครื่องมือไม่มีความหลากหลาย ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินนักเรียน (SDQ) ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน ครูยังขาดความรู้เรื่องการประมวลผลข้อมูล ส่งผลให้การประมวลผลไม่เป็นระบบ และครูมีภาระงานต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้ทราบข้อมูลได้น้อย ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนา นักเรียน โรงเรียนไม่มีกรอบและแผนดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ครูประจำชั้นมีภาระงานค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตนเองอย่างไม่เต็มที่และขาดการสนับสนุนจากบุคคลภายนอกในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนไม่มีกรอบและแผนดำเนินการ รวมถึงขาดการมีส่วนร่วมของครูในการแก้ปัญหา นักเรียน ครูไม่สามารถติดตามและดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูบางท่านขาดทักษะและความเข้าใจ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ ไม่มีการบันทึกข้อมูลปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน จึงทำให้ครูประจำชั้นท่านใหม่ไม่สามารถทราบข้อมูลได้ ผู้ปกครองบางท่านไม่ให้ความร่วมมือกับครู ด้านการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนมีการดำเนินงานเฉพาะภายในโรงเรียน โรงเรียนขาดครูแนะแนวเพื่อดำเนินการส่งต่อ จึงทำให้ครูประจำชั้นรับภาระรับผิดชอบด้วยตนเอง และโรงเรียนยังขาดการประสานในการส่งต่อให้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ สุนทรณิรัตน์ (2555 : 6) สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 – 5 พบว่า ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป นักเรียนส่วนใหญ่มักจะปรึกษา

เพื่อนมากกว่าพ่อแม่และครูที่ปรึกษา ประกอบกับครูมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากเกิน ทำให้เวลาในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อยลงไป ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการแนะแนวและด้านจิตวิทยา ขาดทักษะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561 : 54) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าการไม่เข้าไปแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคของนักเรียนอย่างหนึ่ง การขาดการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาขาดการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนบางส่วนเกิดความสับสน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562 : 89) สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ พบว่า งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบปัญหาและขาดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน ข้อมูลการคัดกรองนักเรียน ไม่ตรงตามความจริงเท่าที่ควร ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่าที่ควร ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ครูไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และยังขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ยังไม่มีความชัดเจนของข้อมูลในการประสานงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร์ ชูหนาว (2564 : 54) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ด้านการรู้จักกันเป็นรายบุคคล โรงเรียนไม่มีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านการคัดกรองนักเรียน นักเรียนแสดงพฤติกรรมแตกต่างระหว่างอาศัยอยู่ที่บ้านกับที่โรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน ไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้ครบ ไม่เกิดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข การบริหารงานของโรงเรียนขาดการดำเนินงาน และด้านการส่งต่อนักเรียน ครูมีภาระงานสอน งานพิเศษ ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำคู่มือแผนการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือปฏิทินในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เครื่องมือจากกระเปาะสนทนา แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นต้น เพื่อเป็นการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างชัดเจนและถูกต้อง โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว โดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการดำเนินงานการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน การเอาใจใส่ในการดูแลนักเรียน

ด้วยความเต็มใจให้บริการด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้นอย่างเป็นระบบ และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนดำเนินการให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ประสานกับผู้ปกครองโดยตรงหรือรายงานข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผู้ปกครองรับทราบ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา แสงเจริญโรจน์ (2553 : 73) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร ต้องมีการกำหนดนโยบายโดยใช้การมีส่วนร่วมกับครูและผู้ปกครอง วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน ก่อนทุกครั้ง มอบหมายงานให้ครูดำเนินการในทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน ให้มีความเป็นมาตรฐานหรือแนวทางเดียวกัน คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำคู่มือแผนการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนหรือปฏิทินในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โรงเรียนมีรูปแบบและวิธีการในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นความจริง สำหรับใช้ในการแยกกลุ่มนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนแจ้งเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการรายงานผลเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนใช้เครื่องมือและวิธีการในการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) โดยผู้ปกครองต้องประเมินตามความจริง โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิญา ใจสุทธิ (2559 : 44) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้ปกครองให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ทางโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดูแลพฤติกรรมนักเรียน

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนควรมีการประชุม วางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียน กลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนมีการกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีการประสานงานขอความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้ง

บุคลากรภายในและภายนอก หรือวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงมีการมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ปรับภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยมีผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือในการระดมทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู กับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มปกติ ได้รับส่งเสริม นักเรียนและพัฒนานักเรียนอย่างเต็มที่ โรงเรียนมีการจัดทำแบบบันทึกการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมนักเรียน และพัฒนานักเรียนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562 : 89) สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ พบว่า ผู้ปกครองร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิต ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตในโรงเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนมีการแนะนำให้ผู้ปกครองใช้แอปพลิเคชัน MOE Safety Center สถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนสร้างความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดารา (อบต.) ในการแก้ปัญหา ป้องกัน ดูแลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองประสานกับทางสถานีตำรวจภูธรพิชัยหรือครู Dare จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับรถจักรยานยนต์และยาเสพติด รวมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองได้มีการประสานกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเกาะ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ โรงเรียนมีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 21) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุก

ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้รับทราบ

2.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนและวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาและนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนมีการให้ความเข้าใจเรื่อง การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับกับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยมีวิธีการที่เหมาะสม โรงเรียนได้จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อส่งต่อนักเรียน โดยมีครูแนะแนวและผู้ปกครองร่วมกันให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น จากนั้นจึงจะส่งกลับให้ครูที่ปรึกษาดูแลต่อไป โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองได้มีการประสานกับทางเครือข่ายอื่นๆ หรือหน่วยงานภายนอกในกรณีมีการส่งต่อภายนอก เช่น ส่งต่อไปกับโรงพยาบาล เพื่อให้นักเรียนรับการบำบัดจากนักจิตวิทยา หรือกรณีที่เกิดจากปัญหาทะเลาะวิวาทจนเป็นคดีความ ให้ส่งต่อสถานพินิจเพื่อดำเนินการต่อไป โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน และบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องเป็นระบบ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนต้องให้ความสนใจกับผู้ปกครองเรื่องการส่งต่อนักเรียน อีกทั้งต้องดูแลนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อให้สามารถปรับตัวในชีวิตประจำวันได้ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองนำปัญหาและอุปสรรคการส่งต่อนักเรียน มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐฐิญา ใจสุทธิ (2559 : 44) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องส่งต่อนักเรียน กรณีนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางกาย ทางโรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกดูแลช่วยเหลือ และโรงเรียนมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรทุกขั้นตอนและผู้ปกครอง

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การสร้างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม นำองค์ความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูล แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง แล้วนำไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนวัดบ้านเกาะ และผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมินพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

ของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งปรากฏว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชู แก้วแก่น (2561 : 23) การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า การประเมินความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐริน เจริญเกียรติบรร (2561 : 6) โมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราภรณ์ บุตรพรม (2562 : 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า การประเมินความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนียา ห่องกระจก (2562 : 29) แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การประเมินความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้**

โรงเรียนควรนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ไปทดลองใช้และเสนอผลการประเมินต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
3. ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กัญญา แสงเจริญ โรจน์. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรินทร์ ชุนาวา. (2564). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- จุฑามาศ พันสวรรค. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์. (2561). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐธิญา ใจสุทธิ. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐนิยา ห้องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2561). โมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดารารัตน์ สุนทรเมธีรัตน์. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 – 5. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดบ้านเกาะ. (2562). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเกาะ. อุดรดิตถ์: โรงเรียนวัดบ้านเกาะ.
- พิชชาภรณ์ คนสมบูรณ์. (2562). คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประจำปี 2562. เพชรบูรณ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- รัชฎ์ แก้วแก่น. (2561). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิราภรณ์ บุตรพรม. (2562). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และผู้นำทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการเรียนรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.